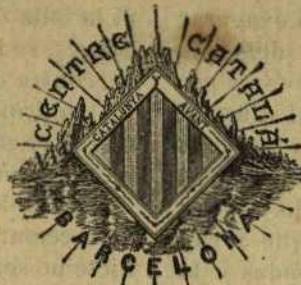

LA VEU DEL CENTRE CATALÀ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

En lo local del CENTRE CATALÀ, Pasatge del Crèdit, n.º 7, 1.er, y Baixada de Sant Miquel, 5, 1.er

Pera los anuncis, dirigirse à la Administració.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona un mes	0'50 Ptas.
Un trimestre en lo restant de la Peninsula	1'50 "
Un trimestre al estranger (l. P.)	2'25 "
Un número sol	0'10 "

Desgavell.

Hi ha catalanistas, nosaltres creyem que ho son, que pretenen serho mes que 'ls altres, y per demostrarlo, cada vegada que algun catalanista se dirigeix al govern central ó á algun de sos agents, contra 'ls actes de una corporació provincial ó municipal, fan gran escridassada, dient que l' que ho fa no es bon catalanista, porque l' que ho es de veras ja sab que no deu acudir al govern central, y menos contra corporacions catalanas.

Verdaderament aixó nos fa lo mateix efecte que si s' trovés á mal que un partidari del jurat acudis als tribunals demanant justicia. Si avuy no hi ha altre medi, si l' jurat no existeix, ¿han de quedar impuns los delictes? De boig fora tractat qui sostingués tal desatino, y no veyem la rahó porque no se califiqui del mateix modo al que sosté lo que avans havem dit.

Si contra las extralimitacions dels ajuntaments no hi ha cap mes medi que acudir al poder central ¿hem de deixar que 'ls ajuntaments fassin de las sevas, que posin arbitres ilegals, que atropellin als ciutadans, que malversin la fortuna municipal per un escrupul de monja? Res d' aixó. Si vivim dins de la centralisació, per mes que la trovem dolenta, hem d' acceptar las garantías pocas ó moltas qu' ella ens dona, porque si no ho féssim aixíz ¿Ahont aniriam á parar?

No es ni pot ser veritat que aquestas corporacions, per més que sigan municipals, puguin ni deguin ser consideradas com á catalanistas. Ni ho son, ni poden serho. Son fillas del régime centralizador, y del sistema parlamentari y, ab molt raras excepcions, se componen totas de representants dels partits politichs madrileny. Prenent per exemple l' Ajuntament de Barcelona, tots sabem que s' comópn de fusionistas d' en Sagasta, conservadors d' en Cánovas, republicans d' en Ruiz Zorrilla y d' en Castelar y dos ó tres independents. Podem dir que aquet ajuntament sia catalanista? ¿Ho será son president, nombrat per govern central? De cap manera y per con-

següent si algun dia l' Ajuntament ó l' Arcalde se extralimitan, ó fan alguna cosa contra la població, los que acudin, los que reclamin, ni anirán contra lo catalanisme, ni contra cap corporació catalanista, ni farán altra cosa que ampararse de la llew y cumplir lo deber que te tot ciutadá de impedir que se perjudiqui al comú.

Pero si 'ls catalanistas exagerats cauen en lo defecte de no voler impedir los mals que podrian evitar per escrupuls, que com hem vist pecan de ridiculs, n' hi ha d' altres que sens ser catalanistas, usan los mateixos arguments y diuhen: aneu contra un Ajuntament y acudiu al govern central, luego no sou catalanistas.

D' aquests no hi ha que ferne cabal, pero se 'ls ha de vigilar porque hi ha gent senzilla que á voltas se deixan enganyar per certas frasses vuidas de las sirenas del centralisme. Aquests fan com aquell tirá que despres de fer lligar á un home en lo tronch de un arbre li manava pena de la vida que caminés y li feya dar cops de fuet porque no caminava. Tenintnos ben amarrats al arbre del centralisme nos diuhen que caminem pel camp del regionalisme. La burla es indigna, pero propia dels afiliats á partits politichs centralisadors.

Si tinguéssim establert lo regionalisme, res del que passa avuy suchsehiría, per que tot estaria organisat de una manera convenient y armónica, y dins de la Regió tendriama hont acudir contra 'ls descarrilaments de las autoritats. Pero mentres aixó no sia acceptem lo que s' ens dona pera posar remey á certs mals, de lo contrari, si féssim lo que diuhen los catalanistas mansos y exagerats, aixó fora un desgavell ahont ningú s' entendria. Figureuvos una societat que porque no te las lleys qu' ella voldria no s' ampara de las que te y deixa que s' atropelli tot per no acudir als tribunals: figureuvos aixó y veureu quinas cosas passan, y com la gent de bé te de fugir, y los homens d' mala fe son los que triunfan y no hi ha res segur y s' torna rápidament al estat salvatje.

Totas las exageracions son aixíz, totas portan al absurdo, á la confusió; al desgavell.

Per regla general es cosa regoneguda dins de la

política que aquell que exagera los principis de un partit y va més endavant que tothom, que critica als seus companys per poch puritans, ó es un tonto perjudicial ó un traidor.

Per la nostra part no creyem que tinguin mala fe los primers qu' hem citat: estem convensuts que son víctimas de una alucinació que 'ls porta á exagerar las cosas. No direm lo mateix dels segons, dels que no son catalanistas. Aquests saben lo que fan y per que ho fan; voldrian portar lo desgavell dins del camp catalanista y no consideran que pera lograrho hi hagi armas prohibidas. Deixemlos passar sens escoltarlos, recordem sols que son enemichs nostres y no 'ns deixem portar per exageracions que al cap de vall son altres tantas barreras oposades á la marxa del catalanism.

La crisis presidencial á Fransa.

Sempre hem cregut que 'l poble Francés, un dels més generosos y simpàtichs d' Europa, es inapte pera la libertat, y lo que avuy passa, confirma, per desgracia, la nostra crehència.

La república actual es ó vol ser eminentment parlamentaria, en tant que la opinió del pays se va dihent cada dia mes enemiga del parlamentarisme, y aixó no obstant, los remeys que 'ls mes radicals representants d' aqueixa opinió proposan, son pitjors, per regla general, que 'l mal que volen curar. Los més, devant del espectable d' un President poch delicat, portat per un jendre que ho es encara menos, volen curar lo mal radicalment, suprimint ó anulant la presidencia; los altres no s' acontentan ab aixó, sinó que ademés volen suprimir la Cámara alta ó Senat, y uns y altres proposan aquestas mides en nom de la defensa del sistema purament representatiu, y en oposició al parlamentarisme.

No pot donarse prova de major inaptitud política. Si 'l parlamentarisme es ja fatal quan lo poder executiu dependeix mes ó menos de la opinió de las Càmaras, figuremns lo que fora cuan aqueixa dependencia fos completa y en lloc de dues Càmaras n' hi hagués sols una. Llavoras l' absolutisme fora complert: la majoria dels representants dominaria sens fré, com sens fré van dominar las Convencions que 'ns ofereix la historia de Fransa. Ni legal ni moralment tindria lo poder legislatiu, que en tal cas assumiria los demés poders, cap institució limitativa que 'l contingüés en sos apassionaments ó en sos capritxos.

Precisament tot sistema verdaderament iliberal se funda en la divisió de poders y en llur limitació recíproca. En lo govern realment representatiu, sens corruptelas ni pràcticas parlamentaries, lo poder legislatiu llegisla ab tanta independència, com lo executiu executa y lo judicial aplica. Per aixó es, que si la forma es monàrquica, lo Rey ó Emperador se considera posat en esfera á la que no arriban los ti-

ros de las Càmaras y si es republicana, lo President deu sus atribucions á son propi càrrec, y un cop elegit, ningú pot directa ni indirectament revocarlo.

En un pays organissat baix lo veritable sistema representatiu, com per exemple los Estats Units, la actual crisis francesa no tindria importancia grave. Si la falta ó delicte cometido pel President fossin prou graves, se l' encausaria, y si el resultat de la causa fos contra d' ell, se 'l destituiria. Si la acusació no fos confirmada, ó 'ls fets imputats no arribesin á mereixer condemna, lo President seguiria en son càrrec fins á son terme natural.

Fins en lo cas de que, ab motiu de la acusació degués cessar temporalment ó definitivament, lo conflicte no seria grave. Lo Vice-President lo supliria ab la major naturalitat del mon, lo mateix que succeheix en lo cas de mort; cas que va presentarse á la gran Confederació americana al ser assassinat lo President Garsfield, poch després de sa elecció.

Pero aixó que ven qualsevol que no sigui cego y sapiga sols llegir la Constitució americana, no ho saben ó no volen veurelo los francesos, y d' aquí ne resulta, que apesar de tots llurs bons desitjos, no hagi regnat encara, y estigui encara ben lluny de regnar en aquell llur pays la llibertat verdadera.

Es una gran desgracia no sols pera Fransa, sino pera tots los paysos que estem subjectes á sa influència. ¿Arribarà algun dia á obrir los ulls lo simpatic y generós poble francés, pera veure que sols en lo regionalisme, organisat baix la base purament representativa, pot trobar la consolidació de las institucions fonamentals?

Esperemho: pero mentrés lo cas arriba, sustreyemnos tan com poguem á la influència francesa, que per ara no pot pas ensenyarnos lo camí de la llibertat per la qual travalem.

Qui paga mana.

Veus aquí un ditxo molt vell, qu' es fill de la experientia y sentit práctic dels nostres avis; pero que per desgracia, encara que sembla una veritat de sentit comú, un axioma, no es regonegut ni se practica dins las regions de la política y de la administració, sent aixó una de las causas del malestar que senten la major part dels pobles d' Europa, ahont no mana l' que paga, y tothom sab que quan mana l' que cobra, ab molta facilitat pot arruinar y fer esclau al que paga.

Tot pare de familia que te bon sentit conta primer lo que te, pera regular sos gastos y, si es prudent, procura que cada any li sobri alguna cosa, y aixís marxa be y no te perill d' arruinarse; mentres que aquell que gasta tan sols una pesseta més de lo que te, va malament y s' prepara engunias per mes endavant. Aixó tots sabem qu' es veritat y potser molts dels que ho llegeixen dirán: ¿Y ara á que ve, tot aixó? ja ho sabiam desde que varem neixer.

Y tindrán rahó; puig per lo mateix veuran clara

la anomalía de que l'Estat, la Provincia y lo Municipi, no estiguin dins d'aixó, y que lluny molt lluny, de seguir lo que com hem dit fa un pare de familia pensador y prudent, agafan l'assumpto al revés, de primer determinan lo que volen gastar y despues buscan com podrán pagar. Y no li digueu que aixó es un disbarat, per que os tractarán de ignorantz dihent que son sistema es lo únic científich.

Y no li digueu tampoch, encara que es una veritat que no admets dubtes, que l'que no te aturador se crea cada dia mes necessitats, que acaban per arruinarlo, porque os tractarán de genteta que no te elevació de miras y os dirán altres cosas qu'ells han après de memoria per enganyar als tontos, y de aqui ve que 'ls pressupostos sian cad' any mes crescuts y tothom mira ab por lo que ha de venir. Y á fe, á fe, que lo sistema dels nostres administradors ni demostra habilitat ni talent, porque dir: aixó vull gastar, y expremer la taronja, ho sab fer la mes tonta de totes las criadas. Non hi ha cap que no sápiga, quan torna de la compra, dir á la mestressa. Ja veurá, he gastat tant mes, donguimho y en paus. Pero dona, dirá la mestressa, si ho fem així aviat anirem al hospici. — ¿Que vol que li digui? replicará la criada, no ho se fer d' altre modo.

La mestressa mudarà de criada y li passarà lo mateix, fins que per últim, si vol lo bé de la casa, pendrà una resolució y dirán: jo mateixa aniré á la compra.

Veus aquí una solució política pera pêndrerla 'ls pobles: anar ells mateixos á la compra. Los homes polítichs cridarán com ho fan las criadas, los sabis que 'ls serveixen y diuhen lo qu'ells volen os axordarem com los promeses de las mateixas, dihent que així no es científich, que l'Estat no deu lligarse, que dins del sistema parlamentari las Corts son las que fixan los gastos y los ingresos, qu'es com si ho fes lo poble. Y 'ls que os dirán aixó, son los mateixos que sostenen que lo sistema parlamentari es superior al representatiu porque los diputats deuen representar als partits polítichs, y no 'ls interessos de la nació; y anem lligant caps; porque si aixó es veritat, ja no es la nació, si no los partits polítichs los que fixen los gastos y las contribucions, y tots sabem que dels partits polítichs á la nació hi ha una diferencia tan gran, com es la que hi ha entre 'l que cobra y 'l que paga, y 'l fet de la veritat es que dins de la organització actual, la nació paga y 'ls partits polítichs cobran.

Perqué tots son enemichs del Regionalisme, esperque aquet ha de tenir y te per bandera: Qui paga mana.

Ara apliqueu, si os plau, á la Administració pública aquest principi tan senzill, que ha arrivat fins á nosaltres desde temps inmemorial, y trovareu sas ventatjas.

Qui paga mana vol dir: no mes deutes, no mes *déficits*, no mes banquer á la porta, no mes gastos inútils; senzillés dins de la Administració y comptes nets, y com á consecuencia pagos equitatius disminució de contribucions y desaparició de la de con-

sums, que ben garvellada es grabosa y poch productiva, desmoralisadora y ofensiva á la dignitat humana.

Aixó sol ja forma un gran avens; pero encara ne representa mes lo principi exposat, sas aplicacions son immensas porque es clar que si mana 'l que paga, vol que tot ho aprofiti fins las engrunas, que no's malversi res y per lo tant que 'ls empleats sian bons, cumplidores de son deber y que no 's fiquin ahont no los pertoca.

Y no hi ha necessitat de dir res més, porque fentnos las indicacions anteriorz, cadascú pot treure consequencias de un principi que podrá ser poch científich per los que cobran y manan; pero que ho es y molt per los pobles que pagan y son sempre desatesos. Tan científich es, que la regeneració del nostre país està inclosa dins d'ell y no tindrà lloch fins que mani 'l que paga.

Pero així no ho pot portar cap partit politich centralisador. Mireuho bé, sols pot portarlo lo regionalisme, porque dintre d' aquet lo poble està mes apropi dels que governan, los coneix y sab qui 'l representa be y qui no.

SECCIÓ OFICIAL.

En lo Consell celebrat lo dia 12 del corrent, van ser admesos com á socis del CENTRE los senyors Següents:

- D. Joan Bautista Martí y Navarre.
- » Víctor Berdós.
- » Joan Brugada y Bacarissa.

Barcelona 13 Novembre 1887.

Lo SECRETARI,
J. Ruiz.

La setmana política

Seguint la costum, tornem aquesta setmana á la nostra feyna, ensenyant com ho faria qualsevol que exhibís los panoramas y vistas de una llanterna mágica, las miserias y flaquesas de nostres gobernants y dels que aspiran á serho, ab la gran diferencia que los cristalls que gastem, no son dels que augmentan la mida dels objectes, sinó dels que los disminuem extraordinariamente.

Destapem lo furat de la llanterna

Los periódichs venen ocupantse del procés que, segons s'affirma, lo Sr. Montero Rios vol seguir á una Sala de la Audiencia per creure que ha prevaticat.

Com un dels mils y mils exemples del desbaratament que acostuma haverhi en las oficinas ministerials, se pot citar lo que, á titol de inventari, consigna un periódich. Lo cas es que va apareixer un *suelto* de gacetilla, donant compte de la mort de un Catedrátich de Historia del Institut de la Coruña, y

sens que los centres directius esperessin la confirmació de la noticia, varen extender lo nombrament á fi de cubrir la vacant. Ara sols resta imaginarse la cara que posarian lo novament nombrat y lo que se havia donat per mort, quan varen trobarse al anar á donar la classe.

Al actual Ministre de la Gobernació no 'l fan felis los projectes del seu antecessor, lo qual vol dir que tindrà feyna á destexir lo que havia fet lo Sr. León y Castillo. Axís es com passan la vida, texint y des-texint. Pera això cobran.

Lo Consell de Ministres que va celebrarse lo dia 17 vā revestir escasa importancia, y sols va consagrarse al despaig de expedients y á donar compte á la Regenta del estat actual de la política.

Reunits després en la Secretaria de Estat, va tractarse de la situació de Fransa ab motiu del procés de las condecoracions y dels successos á que podrà donar lloch.

Va acordarse també que los restos mortals d' en Ríos Rosas siguin trasladats á la iglesia de Sant Francisco.

Definitivament no tindrem lo gravíssim disgust, particularment nosaltres que tant nos interessa, de que lo Sr. Albareda admeti dimisions, y sols se reserva la Direcció de Seguritat, péra admétrela ó no..... si li fos presentada. En aquet cas ja te en cartera lo sustitut del Sr. Aldecoa.

Los conservadors anuncian á so de bombo y platerets que demostrarán al país que los 29 milions de gasto de personal, aument degut als fusionistas, deurian haverse empleat en economías. Per més que sapiguem los esforços y traballs que 'ns costan á tots los contribuyents, donariam gustosos aquells milions sempre que haguesin de servir pera fer grillets y presidis pera los que han portat á nostre país al estat de embrutiment en que 's trova y del qual no es facil que 'n surti.

Ara si que ja tenim lo remey eficaz pera que Puerto-Rico sigui un mirall dels pobles. Lo Sr. Balaguer presentarà un projecte de llei relatiu á la divisió de mandos de Ultramar, y serà com posar oli en un llum.

Los Srs. Albareda, Cassola y lo imprescindible, per son talent, per sa abnegació y pericia militar, general Martínez Campos, varen conferenciar y convenir en que la direcció de Seguritat es inútil.

Tenim que los fusionistas semblan ratas enmatzadas. Tot se torna en conferencias y reunions; en amenassas y pregonar merits y sacrificis.

No pensin nostres llegidors que 's tracti de estudiar resolta y decisivament las causas de la grandísima y espantosa emigració, com tampoch de curar los mals de la Agricultura, ni de pagar als llicenciats del exercit de Cuba, etc., etc.

Res de això. Tampoch se tracta de enviar á presidi als Bizco y Melgares de las Aduanas de Cuba ni als falsificadors de eleccions y de documents de crèdit.

La causa de las amenassas, de discursos en lo Parlament, de discrepancias, disentiments, censuras, trabatas y demés argucias no es altra que la pro-

visió de la presidencia del Consell de Estat y de la direcció del Banc Hipotecari.

Total: subastar las influencias en la mayoría á cambi de codiciadas posicions oficials. Ja no 'ns irritan aquetas cosas; sols nos repugnan.

Sembla que en lo Tribunal de comptes del regne, encarregat de ajustarlas als demés, ó sigui lo cor de la aritmética oficial, se ha descubert una irregularitat.

Ab aquet motiu diu un periódich: «Tindria que veure que lo Tribunal de Comptes no sapigués sumar.»

«Ó que succeis pitjor encara.»

«Que sumés.... cap á dins»

Llops ab llops etc. Lo dia 19 varen esmorsar molt alegrement lo ministre de la Gobernació y lo Sr. Castellar.

Després de gran cambi de notas entre lo Gobern espanyol y lo belga, se ha conseguit la prórroga del tractat de comers entre Espanya y Bèlgica.

Se assegura que estem pròxims á una qüestió marroquí, puig no sols no 's crida á las tropas que varen posarse al mando del general Ciriza, sino que li serán molt aviat aumentadas.

Torna á cotisar-se lo paper Salamanca. Aquest, gracies á que la experiència li ha ensenyat á ser reservat, no diu res; pero com no deu estar segur de callar fins lo dia de la interpellació que farà en lo Senat, ha resolt marxar de Madrid, coincidint la seva tornada ab lo dia senyalat pera fer la interpellació.

Lo dilluns de aquesta setmana va donar-se lectura en Consell de Ministres del Mensatge.

Forta discussió va haverhi entre lo Ministre de Gracia y Justicia, lo de Foment y lo de la Guerra. Aquet se empenyaba á que en lo Mensatje s' aludís directament á las reformas militars, y los Ministres citats varen oposarshi. Pero lo grave del cas va ser que lo Sr. Sagasta, ben lluny de contemporisar, va posar-se de part de los impugnadors, deixant en una situació difícil al general Casola.

La divisió dels actuals Ministres es un fet, y haventse acordat no aludir en lo Mensatje á las reformas del de la Guerra, y segons personas ben informades y amigas del general, aseguravan que aquest desde lo *banch blau*, faria un acte de trascendencia, antes de acabar la discussió del Mensatje, y que á sus declaracions seguiria sa dimissió y la de dos Ministres mes.

Aquesta part del discurs, ó sigui la política, va ser calificada per lo mateix Sr. Sagasta de *gorda*, devant de un grup de periodistes.

La part administrativa va reduhirse á resoldres una competència en favor del Ministre de Ultramar, que la tenia ab lo de Hisenda; negar lo indult á un condemnat á mort; treure á subasta 17 wagons-correus; relació de las desgracias causades per los temporals en las costas de Galicia; manera y forma de arbitrar los medis pera donar drets pasius als Mestres públics, y ocupar-se de la marxa de las negociacions pera celebrar en Madrid una conferència

sobre los asumptos de Marruecos. També varen tratarse altres punts de menos importància.

Lo telégrafo ja toca *llamada* als diputats pera que no faltin lo dia 28 en Madrid, y tot lo demés ve preparantse pera lo gran acontexement per los que tot son anhel està en fer de Espanya lo regne del Cel, ó sigui pera la obertura de las Càmaras.

Terminem donant una notícia de sensació y de la més alta importància y trascendència, ó sigui, que lo primer sorteig de la Loteria que tingui lloch en Jener se fará per lo sistema de irradiació.—Z.

NOTICIAS Y COMENTARIS

Durant aquesta setmana hem tingut entre nosaltres al arxiduch d' Austria Carlos Esteve, germà de la Regenta D.ª Maria Cristina. Se li han fet molts obsequis, distingintse en ells especialment l' Ajuntament, que ha trobat en ells excusa pera gastar alguns mils duros, no pochs, y pera fer bastants pappers .. de estrassa.

Nosaltres, respectuosos sempre ab los que están al cim dels llochs del Estat, trobem natural que s' hagi rebut ab respecte y cortesia al germà de la senyora que avuy regenta la Nació. Lo que no podem aprobar de cap manera es que en l' estat de penuria en que 'ns trobem, se pretengui amagarlo, gastantse grans sumas en dinars y *francaxelas*, de las quals no n' hi ha cap necessitat, pera obsequiar á una persona formal y seria.

Y encara, si tot se reduhis á dinars ben servits, com correspon á la gerarquia del convidat y á la dels representats pels obsequiants, fora del mal lo menos. Mes, densá que s' ha apoderat de la nostra administració municipal l' afany inconcebible de *tirar la casa per la finestra*, escampant los milers de duros com si fossin grapats de monjetas; densá que á casa la ciutat no 's vol saber lo que valen los diners pera una població industrial en terrible crisi, cada dinar, cada *francaxela* que 's projecta nos espanta, puig sabem per endavant que ha de costarnos un ull de la cara. Si 's dona la festa en lo Saló de Cent, lo mal gust dels que avuy l' administran fa que no gosin presentarlo ostentant la severitat que es son millor ornament, sino que han de disfressarlo ab robes llamants postissas, testos, plantas y jochs d' aigua, que permeten luego comptes de *gran capitán* de jardiners y adornistas de la joca, y que de moment no logran res mes que presentarnos com *provincians cursis* als ulls del que està acostumat á viure realment dins de sa esfera propia.

Respecte á papers d' estrassa, un sol bastará pera mostra. La funció de gala en lo Liceo va ser dada y costejada per l' Ajuntament, y aixó no obstant, lo delegat del mateix no ocupaba sino lo tercer ó quart lloch en lo palco del Arxiduch. Dels sitis de preferència van apoderarsen los representants del poder central.

No se 'ns amaga que las lleys actuals los donan medis pera ferho, pero aixó no vol dir sino que 'ls Ajuntaments, si fossin realment representants del Municipi, s' abstindrian de tot allò en que sels pogués obligar á fer tals papers. Si pagant y tot no s' pot ser l' amo lo remey es ben zenzill: no pagar. Fenthó aixís en lo cas de que 'ns ocupem, si l' Estat hagués volgut funció de gala en que ocupessin los primers llochs sos representants, ell la hauria pagada y organisa, y la població no hauria passat per la vergonya de veure als que haurian de representarla estant al darrera dels que no tenen ab ella cap mes vincle, que lo de la imposició á que 'ns te subjectes lo sistema centralizador y absorvent que avuy pesa damunt nostre.

A horas d' ara s' ha de haver ja comensat á traballar en la *Gran fonda Internacional* pera mil pasatgers que s' improvisarà en los terrenos de las obras del Port que donan al paseig de Colón. Segons las notícias que s' han publicat, la cosa costarà tres ó quatrecentos mil duros de instalació, y l' empessari es lo *Crédito Español*.

Per nostra fortuna no 'n som accionistas, y dihem per fortuna, puig que es impossible, absolutament impossible, que la explotació de una fonda durant sis mesos pugui donar lo suficient pera amortizar lo gasto de instalació. No sabem ni volem saber los càlculs que s' haurán fet, pero si afirmem que, ó han de ser completament fantàstichs é inverossímils, ó han de donar per resultat un déficit espantós. Altra cosa seria un miracle dels mes portentosos, y 'ls miracles, si son bons pera las relligions, no poden pas serho pera basarhi empresas mercantils.

Volem suposar que durant los sis mesos, ó cent vuitanta dias, estiguin constantment plens los mil llits de la fonda, lo qual es una suposició absurda.

Volem suposar aixís mateix que 's trovin mil pasatgers que paguin constantment preus prou elevats pera deixar á la empessa un benefici net de cinqu pesetas diarias per cada llit, y en los cent vuitanta dias lo benefici total no s' elevaria mes que á cent vuitanta mil duros, ó sigui á la meitat del gasto de instalació. Suposant, donchs, fins lo absurdo, la empresa ha de perdre la meitat del capital.

Aixó, considerant l' assumptu baix lo punt de vista honorablement comercial. Lo que nosaltres no sabem, per exemple, es si darrera de la porta hi haurà alguna cosa de la institució espanyola per exceŀlencia, ó sigui de *chanchullo*. Si 'ls vuitanta llits que se reserva l' alcalde pagant la pubilla, *cerbi gratia*, los abona durant tot lo temps á deu, dotze ó més duros diaris, allavoras si que la empresa podria ser viable... pero á la ruina de la Exposició-Bazar, s' hi haurian de afegir los testos de aquests plats trencats que pujarian á una milionada.

Si darrera la porta no hi ha *chanchullo*, voldriam saber en que 's fundan los empressaris pera suposar que un negoci de fonda pot deixar de benefici lo

doscents y tants per cent cada any; puig que mes de lo doscents per cent al any deuria redituarlos la fonda en projecte pera amortisar lo capital y treuren benefici ab sis mesos d' expletació. Los millors *hotels* d' Europa y d' Amèrica, fins en las capitals mes populosas y ricas, quan van molt be, deixan un interès regular pera l' capital; un cinch, un sis, un deu, un quinze, un vint, percent, si's vol. Fins ara no hi ha exemple de que una empresa de tal naturalesa hagi doblat ó mes que doblat lo capital en cent vuitanta dias.

Podrà dirlsens que á nosaltres, que no som accionistas del *Crédito Español*, no 'ns hi va ni 'ns hi ve en los seus negocis. Es veritat, fins á cert punt; pero no es menos cert que com á catalans nos dol en la anima que aquell esperit práctich que 'ns alabavam de tenir, sigui avuy un mito, que 's pert entremitj del esperit d' andalussada que 'ns empeny cap á la ruina.

Molts traballadors de fàbrica s' han organisat ja en collas pera implorar la caritat pública, y dins pochs dias veurem pels nostres carrers y plassas lo trist y deplorable espectacle de collas de gent, jove y robusta, ab guitarras y banderas, demanant una moneda per amor de Deu.

Mentre tant, las corporacions que deurian ser *nostres* y populars, escampan en dinars y funcions de gala mils y mils duros, com si ab tal escampall intentessin burlarse de la miseria pública. Mentre tant, se segueix gastant lo que tenim y lo que no tenim, en la malaurada Exposició-Basar, que 's vol fer passar per Universal, portantse fins al extrem la mania d' aparentar lo que no som y de treure al sol molt mes que no hi ha á la sombra.

¡No falta sino que si algun extranjer nos visita, ademés de contemplar lo gros ridicul d' una Exposició fracassada, se vegi deturat al mitj del carrer pels obrers sens feyna, que li demanin una almoina! Llavoras si que 'ls autors de viatges fantastichs á la nostra terra tindrán rahó en estampar tot lo que vulguin en llurs llibres, y nosaltres no podrem fer mes que donarlos la rahó, gracias als que, sens saber lo que tenen entre mans, s' han empenyat en durnos á la ruina entre muxigangas y carnestol-tadas.

No hi ha pas dupte de que la idea regionalista va obrintse pas en Espanya. Com deurán recordar nostres lectors, S. M. la Reyna Regent va fer donació á la Academia Espanyola de la cuantitat de 5,000 pe-setas pera que á judici de tan docta Corporació fossin adjudicadas á la mellor obra dramàtica representada en Espanya durant l' any pressent. Donchs, ab tal motiu ha tingut darrerament una sessió mol aclarada, discutintse en ella si devian contarse entre las obras á escullir las produhidas per las literatu-

ras catalana, euskara y gallega, ó si exclusivament podian entrar en concurs las obras escritas en llengua castellana.

Vinguda la votació resultà, per 12 vots contra 9, que sols las obras castellanas podian esser admeses.

La conseqüencia natural d' aquest acort es la de que las demés llenguas regionals no son espanyolas. Ho sentim per lo poch favor que 's fa l' Acadèmia; que per lo demés nos felicitem del resultat de la votació. Alguns anys enrera ni tal discussió havia permés en son seno, la Corporació que «Limpia fija y dá esplendor al idioma regional de Castilla,» imposat al restant de la nacionalitat. Pero avuy com que las corrents están á favor del sistema regional, los catalanistas podem felicitarnos de la victoria obtinguda dins de la Acadèmia puig que en pró de la solució regionalista votaren los Srs. Pidal, Catalina, Duch de Rivas, Arnau, Tejado, Fernandez Guerra y Menendez Pelayo; Academichs que cap d' élls és fill de Catalunya,

Segons notícias, lo dia del dinar oficial al Archiduch en la Casa de la Ciutat, alguns Regidors y amigatxos dels mateixos, aficionats á la gastronomía y, com dirian los francesos, més *gourmands* que *gourmets*, van ferse parar una taula á la Dipositoria, pera poder en ella saborejar los menjars preparats pel Restaurant Martin ab tota llibertat, y sens tenir que guardar las reglas de etiqueta que imposa la bona criansa quan se menja ab Arxiduchs.

Los tals regidors haurian d' agafar lo Jesus de las atribucions municipals, puig segons se veu, no 'n coneixen encara ni las primeras ratllas. En efecte, quan una Corporació fa un dinar en obsequi d' una persona distingida, pagantlo ab fondos no propis de sos membres, sino sortits dels bens que administran, cap dels que forman part de la Corporació te l' dret d' assistir á la festa, sinó es pera observiar á la persona convidada. Aixó de considerar los fondos comunals com propietat particular, y de pretendre utilitzarlos pera donar-se gustos los individuos que forman la Corporació, indica ben clarament la manera com aquesta administra. ¡Així es com anem tan bé! ¿Quina idea donan de la marxa dels assumptos municipals, los que creuen que ab fondos de la Corporació poden recrear los seus padars, faltant á totes las conveniencias y posantse ells mateixos en ridicul?

SECCIÓ D' ANUNCIS

TALLERS

DE

FUNDICIÓ DE FERRO Y BRONCE

Y CONSTRUCCIÓ DE MÁQUINAS

DE

VALLS GERMANS

Carrer Campo Sagrado, 19, ensanche S. Antoni

BA RELONA.

D. VALENTI ALMIRALL, desde principis del any corrent, ha tornat á obrir son despaig de advocat, especialment pera consultas, juntas, tranzaccions, apelacions y judicis orals.

Horas de despaig de 10 á 12 del matí y de
2 á 4 de la tarde.

Carrer de la Princesa, 25, 2.*

LO CATALANISME

per V. Almirall.

SEGONA EDICIÓ (ECONÓMICA)

Preu 2'50 pessetas.

Se ven á las principals llibrerías. Los Senyors socis del Centre de dins y de fora de Barcelona, que vulguin adquirirne mes d'un exemplar, los obtindrán á preu de llibreter, ó sigui á 2 pessetas dirigintse directament al autor.

IAL BRUCH!

Botiga de marchs y cuadros daurats.

Oleografias, estampas y gravats.

Fàbrica de transparents. Venta al en grós y á la menuda.

TALLER DE ARGENTIUTAR CRISTALLS PERA LLUNAS DE MIRALL

Portaferrissa, 10.-Barcelona.-Petritxol, 17.

COLMADO DEL CRÉDITO

Passatje del Crédit, 5.

Casa especial en formatges del pais y extrangers.
Conservas de carns, peix, fruitas y verduras.
Gran dipòsit de Champagne francès.
Representació de vins de Jerez.
Vendas al por mayor y menor.

J. GOST

Taller de ebanisteria pera la construcció de objectes

DE

FOTOGRAFÍA.

Barbará, 13, entresol.

IGRAN ÉXIT!
obtingut per lo paper de fumar
“PLANAS”

Las inmillerables condicions d'aquest paper li donan un envejable crèdit y son sa major recomendació.

Se troba de venta en tots los estanachs, kioscos y demés llochs de costum.

Depòsit: Unió, 2.

Poesía del Regionalisme

Discurs lligit en la inaugural del CENTRE CATALÀ del any corrent, per son President.

Un quadern (tiratje á part del Butlletí).

Preu, pessetas 0'25.

CARME,—40 Y HOSPITAL,—26.

SASTRERIAS ECONÓMICAS

DE

MIQUEL FORTUNY.

Vestits complers, de 20 ptas. avant.

Abrichs gavans, de 20 » » »

Capas, de 35 » » »

Vestits pera nens de totes edats y de tots preus.

PRODUCCIO DIARIA

DEU MIL KILOS DE PAPER

BALDOMERO LLOPIS GUIX

Representant de la casa Olalde y C.^a

DEPÓSIT Y DESPATX

Cervantes, 3. BARCELONA.

Papers pera imprimir litografiar y embalatje

Sobres y paper pera escriure.

JOSEPH GALCERAN MONTANER

Passatje del Crédit, 6, 4.^{rt}

Despatx d' assunts judiciais.—Realisació de
crèdits de difícil cobro.—Administració de
fincas.

DE 9 Á 11.

JAUME DAMIANS

SASTRE DE MIDA

Carrer Nou de Sant Francesch, 5, 2.^{on}

Sessió inaugural del Centre Català, del any co-
rrent (1887-1888).

Butlletí, contenint la Memoria, Poesías y Discurs
presidencial.

Preu, pessetas 0·50.

GRAN FÁBRICA DE LICORS

DE

TARRAGÓ Y C.^A

4, Carrer Aurora, 4.

Gran fàbrica de corretjas pera màquines

Y TOTA CLASE DE GUARNICIONS PERA CABALLERÍAS

DE

MANUEL ROCA

RIERETA, N.º 23.

FABRICA DE SABÓ DE TOTAS CLASSES

y depòsit d' olis refinats

DE

ALBERT CARBO

Fàbrica y despatx, JUNQUERAS, 4.

Venta en grós y á la menuda.

JOSEPH RUIZ.

ENCUADERNADOR. Rull, 2

Encuadernacions de luxo y sencillas

Llibres ratllats pera 'l comers, Mostruaris
albums, etc., etc.

Cronicas Catalanas.

*Crónica del rey en Pere é dels seus antecessors pas-
sats, per Bernat Desclot. un tomo de 384 planas, 6
pessetas.*

*Crónica del Rey en Pere IV lo Ceremoniós ó del Pu-
nyalet, escrita per lo mateix monarca.—Relació su-
maria de la antiga fundació y cristianisme de la ciutat
de Barcelona, per Esteve Gilaber-Bruniquer. Las dues
crónicas forman un tomo de 416 planas, 6 pts.*